

Kritikredaktør
Peter Christensen
Jourhavende Mette Olsen
Telefon 33 47 21 52
E-mail kritik@pol.dk

Kulturredaktør
Anita Bay Bundegaard

Venter på den grønne mand

Selv om dansevandringen Blind Spot druknede i regn, blev den et øjenåbnende forhindringsløb.

DANS

Nørrebrogade, Metropolis, Blind Spot. Koncept: Jay Pather. Til 9.8. (undtagen 7.-8.8.). ♥♥♥♥♥

Hvad fanden stod vi og ventede på? I øsende regn stod vi dér, en større skare på Nørrebrogade, formummet i regntøj, paraplyer og nødtørftige plastikposer, og gloede. »På hvad?, ville en emsig cyklist godt vide.

MONNA DITHMER, TEATER-REDAKTØR

Det må han nok spørge om. For som regnen her mandag aften tog til i styrke, gik dansevandringen af den sydafrikanske koreograf Jay Pather mere og mere i opløsning, så det snart ikke var til at bemærke, at derovre på den anden side af gaden var en

stor afrikansk mama, der dansede romanceagtigt rundt med en hvid mand i jakkesæt, eller en sort fyr, der havde gang i noget performance med et par spande og nogle sko. Performancefyren valgte dog til sidst at tage en spand på den ene af fødderne og skride.

Et godt svar på aftenens aktuelle udfordring som site specific-opgave, ligesom hele holdet af dansere, da vi til sidst ankom til Frue Plads, og det hele sejlede, ikke brugte den opstillede scene til andet end at bukke. Tak for turen!

Men sådan er vilkårene jo, når teatret rykker ud i byens rum: De bliver undertiden til vådrum – ikke mindst i den danske sommer. Forestillingen har sin dagsform, og selve den risiko er en væsentlig del af attraktionen. Tilfældet spiller ind, vejret, de forbi passerende og deltagerens akutte svar på udfordringerne. Sådan blev det

også et fængende forhindringsløb at følge de 12 dansere fra Nørrebrohallen af, efterhånden som de installerede sig på diverse busstoppesteder, gadehjørner, skjulte niches, balkoner osv.

Snart tumlede en trio med dyremasker rundt i slingrende kampdans foran den øllede Café Runddelen, snart var der kærlighedsdrama på Assistens Kirkegård mellem gravstenene og familieopgør på en byggetomt blandt murbrokker, mens lømler hamrede løs på containere, en posedame knelede på fortovet og en gadesælger uddelte tingleangel med jublende diskantyl.

Uanset at den hvide sminke gradvis blev vasket af kroppene, og fortovet var en glat dansepartner, så vakte performerne med en egen værdighed og desperadenergi gaden til live.

Uanset at den hvide sminke gradvis blev vasket af kroppene, og fortovet var en glat dansepartner, så vakte performerne med en egen værdighed og desperadenergi gaden til live. Et generøst bud på, hvad Nørrebrogade i forvejen rummer af liv, men med særligt fokus på det fremmede indslag. Det er jo, trods bydelens etniske brogethed, ikke hver dag, at man ser seks halvnøgne 'negre' stå og danse afrikansk dans på et gadehjørne, med et ironisk-bevidst glimt i øjet.

BLIND SPOT hedder gadevandringen, og karakteristisk for den type site specific-performance er det, at den ikke bare er en forestilling i sig selv, men i lige så høj grad sætter spot på omgivelserne. Aldrig for har jeg f.eks. lagt mærke til huset med de særligt udskårne balkoner, hvor nogle af danserne nok så kongeligt stod og vinkelede ned til os. Stefanskirken trådte pludselig i karakter, da der stod en sort burkav kvinde ved indgangen, mens kvinden, der dansede indisk dans på sin egen lille altan, gjorde klart, at der kan foregå en

I CLINCH. Som del af Nørrebrogades underskov voksede det pludselig frem med fremmedartede skabninger, hvis man havde blik for det. Foto: Torben Huss

hel masse (også) oven over Kvickly.

'Blind Spot' sigter imidlertid ikke bare til de skjulte steder eller upåagtede bygninger. Det gælder også de skjulte vinkler, mennesker, vi normalt ikke lægger mærke til i bybilledet, og ikke mindst alle vores uforgribelige meninger om dem. Som streeter-fyren med de grønne bukser skrælede til en nyankommen fremmedtømpe, der ville krydse gaden: »Wait for the green man!«

Her handler det ikke så meget om trafiksignaler. Fyren med de grønne bukser var i sig selv værd at vente på, ligesom man undervejs hele tiden blev hensat i en forjættende venten på *what's next*, hvad bliver det næste, der dukker op? Sådan kom der gang i Nørrebrogade, langt mere liv end de røde prikker har kunnet afstedkomme. Flere grønne mænd, tak!

monna.dithmer@pol.dk

Indonesiens stemme

I 60-året for Indonesiens selvstændighed bliver en af Asiens stærke digterstemmer oversat til dansk.

BØGER

Chairil Anwar: Nattens stemme. Gendigtet af Ole Lillelund. Det Poetiske Bureaus Forlag. 92 s. 120 kr.

Oversat lyrik fylder ikke voldsomt meget i landskabet, men paradoksalt nok viser lyrikken sig gang på gang at være mere universel end prosa. Eller hvis man skal kravle helt op på den høje hest: Uanset hvor forskellige vilkår mennesker lever under i verdens mange navle, så udtrykker de i deres digte forbløffende beslægtede forestillinger og eksistentielle anfægtelser. Det er den indonesiske digter Chairil Anwar et på mere end én måde godt eksempel på.

Indonesisk lyrik er, så vidt jeg ved, et temmelig ubeskrevet blad i dansk oversættelsehistorie. Jeg må da også med skam melde, at jeg ikke havde hørt om Chairil Anwar, der åbenbart er intet mindre end den moderne nationaldigter i et af verdens mest folkerige lande. Chairil døde i 1949. Det var samme år, som Indonesien tilkæmpede sig selvstændighed. For indoneserne er det et brugbart symbolsk sammenfald, da Anwar også skrev flammende politiske digte midt i løsrivelsesprocessen.

Chairil Anwar døde af tuberkulose (han havde også syfilis). Han blev kun 26 år, og hans digte fremstår på den baggrund ikke så mærkeligt som stridbart ungdommelige ubesmittet af enhver form for snigende modenheds kompromiser.

I digtet 'Vi er rede' bliver der opfordret til at folde de nationale drømmes faner ud med et smæld, så alle indonesiske bryster må svulme. Det er ikke et af Anwars mest interessante digte, men det er utvivlsomt en af grundene til hans status som nationalt ikon sammen med et digt, der står last og brast med den senere enehersker Sukarno. Vore dages muslimske fundamentalister vil ikke finde meget i Anwars digte. Når det handler om Gud, så handler det om tvivl og frafald.

Det spændende ved Chairil Anwars kraftfulde og komprimerede poesi er ikke en særlig indonesisk eksotik. Selvfølgelig trænger lokale dufte og navne ind som lys igennem et bambusstakit, men grundlæggende er denne unge digter født på Sumatra i 1922 opslugt af nøjagtig den samme ild, som brændte i en Rimbaud, i en Rilke, i en Morten Nielsen, i en Michael Strunge. Den modernistiske drom om at gribe selve det følelsesintense øjeblik i luften og spidde det med sprogets præcision som en protest imod verdensanretningens sjuske vilkårlighed.

Ensomhed, desperation, erotikkens dobbeltsidede attraktion. Poeten som strejfer, elsker og selvdestruktiv rebel. Det er her alt sammen med kvæstet hjerte, svedet skelet og udbræbet »hele verden begår selvmord!«. Men uanset om digtets synsvinkel udtrykker national optimisme eller eksistentiel desperation, sker det med en flammende intensitet, som gør det helt forståeligt, når Martin Platt i forordet henviser til Chairil Anwars begejstring for vitalismen. Den historiske overgangstid, han levede midt i, sitrer dynamisk i hvert eneste digts blotlagte nerve.

Bortset fra ordet semarang kunne et digt som 'I toget' være nedfældet af en dansk digter i læderjakke anno 1982. Her er de sidste linjer:

fuldmånen skyder op.
stråler skærer i mund og øjne.
væltet toget. væltet sjælen.

skærer rent igennem til hjertet.

OGSÅ DEN GAMLE kinesiske digter Li Po og hans klassiske besyngelser af venskabet har gjort indtryk på Anwar. Der er et ekko i digtet 'invitation', og et andet sted påkaldes Li Po direkte. Der er altså heldigvis også disse blide lakuner midt i sprogvitalismens rasen. I 60-året for Indonesiens fødsel er det godt og modigt set af det nye lille forlag Det Poetiske Bureaus Forlag at introducere Chairil Anwar i Ole Lillelunds gendigtning. Bogen rummer samtlige Chairil Anwars fuldendte digte.

KIM SKOTTE
kim.skotte@pol.dk

Klare fynske klangmosaikker

Carl Nielsens kringlede klavermusik blev enkel og direkte som lysstærk impressionisme, da Christina Bjørkø viste sit fremragende fortolkerhjerter i Tivoli.

KONCERT

Christina Bjørkø (klaver). Koncertsalen i Tivoli. Mandag. ♥♥♥♥♥

Det eneste, der måske kunne forstyrre billedet af en kompetent, afklaret musiker med et fuldstændigt sikkert projekt i hænderne, var foden. Christina Bjørkøes højre fod på flygelets pedal bevægede sig i lange passager febrilsk op og ned, som om hun havde en nerve i klemme.

De klanglige effekter af den flimrende fod var til gengæld det stik modsatte af nervøsitet og en vigtig del af Bjørkøes dybt interessante koncert. Hendes behandling af Steinwayflygelets brilante klang var overalt eminent, og den fynske komponists toner forvandlede sig til sarte klangtæpper i enkle mønstre og højstemt romantisk poesi. Uden antydning

af sentimental klæghed vel at mærke.

Pedalen sørgede for, at alle de små nøjagtigt udmålte figurer fik forstærket lys og luft, men blev hele tiden sluppet tidssnok til at forblive adskilte, klare og præcise. Sidste vinter udgav den 38-årige pianist sin dobbelt-cd med alle Carl Nielsens stykker for klaver på det tyske pladeselskab CPO med uhornt enig kritikeros til følge. Koncerten i Tivoli gav et solidt uddrag af cd'en og viste, at alle de minutøse detaljer, der får cd'en til at funkke, ikke er opstået i producerens effektprocessor eller som en teknisk sammensyning af utallige klip – musikken i Tivoli flød smukt fra A til Z.

Eller måske snarere fra I til M – fra impressionisme til modernisme. Carl Nielsens klavermusik er ikke altid den nemmeste at få hold på. Lige så mange innovative og sprudlende vendinger han foretager i sin musik, lige så svært kan det være at finde logikken i hans vej fra udgangspunkt til mål. Bjørkø løste opgaven nedefra. I aftenens to store variationsværker – suiten med kælenavnet 'Den luciferiske' og 'Tema med variationer' – skilte hun omhyggeligt alle dele ad i stil-ladser af fokuserede melodier og svævende klanglige effekter og byggede på poetisk vis smukt nuancerede mosaikker.

De seks satser i suiten tog henvisningen til Lucifer i tilnavnet på ordet – englen, der bringer lys – og formede sig som en rejse fra mørkt rullende romantiske forviklin-

Det lykkedes for hende at holde klangbrydninger nøgterne og interessante i et gennemsigtigt univers

ger i begyndelsen til djævelblændt dømoni i den sidste sats. Derimellem kom Bjørkø over fascinerende klanglege i den lyseste ende af spektret og uskyldige hastige forsigtigheder. Og i midten af mosaikken viste hun sit store mod som pianist og fortolker med en langsom sats i fuldstændig ro og i et tempo meget tæt på stilstand. Det lykkedes for hende at holde klangbrydninger nøgterne og interessante i et gennemsigtigt univers – at gøre musikken følelsesladet og roman-

VIRTUOS. Ved koncerten i Tivoli i mandags fik Christina Bjørkø lejlighed til at vise, at hun er en stor virtuos på sit instrument, klaveret. Arkivfoto: Peter Hove Olesen

HENRIK FRIIS
kritik@pol.dk